

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

АНАЛІЗ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГМО В РОСЛИННІЙ СИРОВИНІ ТА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТАХ МЕТОДОМ ПЛР В УКРАЇНІ ЗА 2019-2023 РОКИ

Ольга ГАЙДЕЙ, Наталія ВЕЛИКА

Здобувач вищої освіти II курсу медичного факультету № 1

Науковий керівник: к. мед. н., доцентка

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Обов'язковою вимогою ризик-орієнтованого підходу використання генетично модифікованих організмів (ГМО) в Європейському Союзі є проведення моніторингу сировини, харчових продуктів та контроль за імпортно-експортними операціями щодо наявності ГМО. Ризики, пов'язані з використанням ГМО – досить значні, та на сьогоднішній включають екологічні, соціально-економічні, морально-етичні, харчові тощо.

Чинне законодавство України передбачає заборону на введення в обіг ГМО до процедури державної реєстрації. Яка ж реальна ситуація щодо ГМО на ринку України?

Метою роботи було провести аналіз моніторингових досліджень ГМО в харчових продуктах та рослинній сировині за 2019 – 2023 роки.

Дослідження проведені в Державному науково-дослідному інституті з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи та Регіональних лабораторіях Держпродспоживслужби, які акредитовані Національним Агентством з акредитації України (НААУ) відповідно до ДСТУ ISO/IEC 17025:2019. Тестування зразків проведено методом полімеразно ланцюгової реакції у режимі реального часу (ПЛР-РЧ). Використані діагностичні набори ПЛР для скринінгу, ідентифікації та кількісного визначення ГМО, виробництва R-Biopharm.

За період 2019 – 2023 рр. на наявність ГМО було досліджено 14 456 зразків. Загальна кількість позитивних зразків становила 2556 (17,7%).

За 2019 рік проведено 4235 досліджень. Всього отримано позитивних результатів ГМО – 775 (18,2 %). У позитивних зразках сої, макухи соєвої,

шроту соєвого, комбікорму та напівфабрикатів виявлено ГМ-лінії GTS 40-3-2 та MON 89788.

За 2020 рік досліджено 2787 зразків, в яких виявлено ГМО – 569, що становлять 20,4 %. У позитивних зразках сої, макухи соєвої, шроту соєвого, комбікорму та напівфабрикатів виявлено ГМ-лінії GTS 40-3-2, MON 89788 та MON87708.

За 2021 рік досліджено 3088 зразків. Виявлено позитивних зразків – 438 (14,2%). У позитивних зразках сої, макухи соєвої, шроту соєвого, комбікорму та напівфабрикатів виявлено ГМ-лінії GTS 40-3-2, MON 89788, MON87701, MON87708.

У 2022 році досліджено 1923 зразки. У 222 зразках (11,5 %) виявлено ГМО. У позитивних зразках сої, макухи соєвої, шроту соєвого, комбікорму та напівфабрикатів ідентифіковано ГМ-лінії GTS 40-3-2, MON 89788, MON87701, MON87708; у зразках ріпаку, макухи ріпакової ідентифіковано ГМ-лінії GT73, GT200.

За 2023 рік досліджено 2423 зразки. Отримано позитивних результатів ГМО – 552 (22,8 %). У позитивних зразках сої, макухи соєвої, шроту соєвого, концентраті фосфатному соєвому, комбікормі виявлено ГМ-лінії GTS 40-3-2, MON89788, MON87701, MON87708; у зразках ріпаку, макухи ріпакової ідентифіковано ГМ-лінії GT73, GT200.

Аналіз моніторингових досліджень ГМО за період 2019 – 2023 рр. свідчить про наявність трансгенних продуктів та сировини в Україні.

Спостерігається динаміка збільшення кількості зразків з ГМО та появи на ринку все більшої кількості нових ГМ-ліній рослин, що свідчить про безконтрольне використання ГМО в Україні, не дивлячись на заборону введення в обіг та вирощування згідно чинного законодавства.

Таким чином, враховуючи активне поширення та використання трансгенних рослин в Україні, виникає необхідність гармонізувати національне законодавство з законодавством ЄС та посилити контроль за

обігом ГМО, особливо, імпортно-експортними операціями та впровадити обов'язковий вхідний контроль імпортованого посівного матеріалу.

БІОБЕЗПЕКА ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ ОРГАНІЗМІВ

Ольга ГАЙДЕЙ, Анатолій ГРИНЗОВСЬКИЙ, Наталія ВЕЛИКА
*Здобувач вищої освіти II курсу медичного факультету № 1
Наукові керівники: д. мед. н., професор, к. мед. н., доцентка*

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Питання ставлення до використання генетично модифікованих організмів (ГМО) залишається неоднозначним і спричиняє постійні дискусії серед світових науковців. Одні вважають ГМО безпечними для здоров'я людини та такими, що не мають негативного впливу на організм. Інші, навпаки, акцентують увагу на ризиках, які пов'язані з ГМО, зокрема можливому впливі на здоров'я людини (виникнення алергічних реакцій, токсичність, недостатня вивченість довгострокових наслідків), а також на шкоді для екосистеми та біорізноманіття.

За даними 2022 року, загальна площа вирощування трансгенних культур у світі перевищила 200 мільйонів гектарів. Основними країнами-лідерами у цьому напрямку є США, Бразилія, Аргентина, Канада та Індія. Найпоширенішими генетично модифікованими культурами є соя, кукурудза, бавовна, ріпак, цукровий буряк, папайя та картопля.

Причиною збільшення посівних площ ГМ-рослин та масового поширення ГМО у світі стали корисні властивості цих рослин, які були надані їм при створенні, а саме: стійкість до гербіцидів, шкідників, хвороб, низьких температур, посухостійкість тощо.

Чинне законодавство різних країн чітко визначає їхнє ставлення до ГМО: у країнах Європейського Союзу використовується принцип безпечності та ризик-орієнтований підхід до використання трансгенних